

Prevalensen av övervikt/fetma i Stockholms län minskade bland 8- och 12-åriga flickor mellan år 2003 och 2011

FAKTABLAD 2013:2

Sammanfattning

Prevalensen av övervikt/fetma undersöktes bland 8-åringar i Stockholms län och 12-åringar i hela Sverige.

År 2011 var prevalensen av övervikt/fetma bland 8- och 12-åriga flickor i Stockholms län, lägre än år 2003. En tendens i samma riktning sågs för 8-åriga pojkar i Stockholms län.

Ingen minskning av prevalensen av övervikt/fetma kunde ses för 12-åriga flickor eller pojkar i Sverige som helhet.

I Stockholms län hade 8-åriga pojkar till mödrar utan högskoleutbildning högre risk för övervikt/fetma än 8-åriga pojkar till mödrar med högskoleutbildning år 2011. Samtidigt hade både 8-åriga pojkar och flickor till mödrar utan högskoleutbildning en minskad prevalens av övervikt/fetma år 2011 jämfört år 2003.

Utveckling i Stockholms län

Mellan åren 2003 och 2011 minskade prevalensen av övervikt/fetma hos både 8- och 12-åriga flickor, se Tabell 1. Inga statistiskt säkerställda minskningar sågs för 8- och 12-åriga pojkar, men för 8-åriga pojkar låg minskningen på gränsen.

Tabell 1. Prevalens av övervikt/fetma år 2003 och år 2011 bland 8- och 12-åringar i Stockholms län

	Pojkar	Flickor
8-åringar	N=(615)	N=(583)
2003 P	16,7 (N=1355)	17,1 (N=1344)
2011 P	12,1	10,5
RR (95% KI)	0,78 (0,61-1,00)	0,75 (0,58-0,98)
12-åringar	N=(664)	N=(657)
2003 P	14,4 (N=1367)	10,6 (N=1325)
2011 P	12,7	9,3
RR (95% KI)	0,84 (0,64-1,08)	0,70 (0,51-0,97)

Prevalens (P) beräknad med viktning. Relativ risk (RR) med 95% konfidensintervall (KI).

Utveckling i Sverige

Ingen statistiskt säkerställd minskning av prevalens av övervikt/fetma kunde ses för 12-åriga flickor eller pojkar mellan åren 2003 och 2011, se Tabell 2.

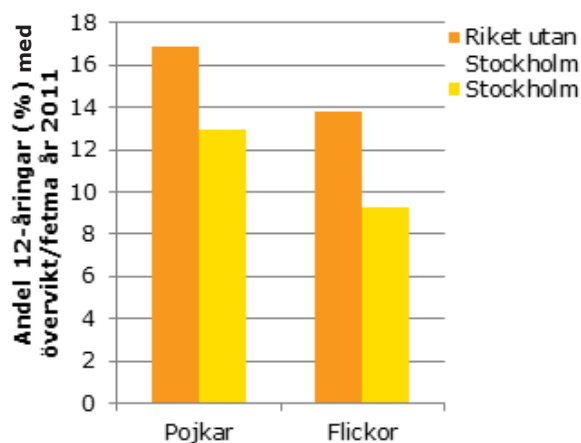
Tabell 2. Prevalens av övervikt/fetma år 2003 och år 2011 bland 12-åringar i Sverige

	Pojkar	Flickor
12-åringar	N=(3942)	N=(3786)
2003 P	16,4 (N=6490)	13,0 (N=6392)
2011 P	16,0	12,8
RR (95% KI)	0,93 (0,84-1,04)	0,97 (0,86-1,10)

Prevalens (P) beräknad med viktning. Relativ risk (RR) med 95% konfidensintervall (KI).

Jämförelser – Stockholms län och riket

År 2011 var den relativa risken för övervikt/fetma lägre i Stockholms län än i riket både för 12-åriga flickor, RR 0,73 (95% KI 0,60-0,90) och pojkar, RR 0,83 (95% KI 0,71-0,98). Prevalenser visas i Figur 1.

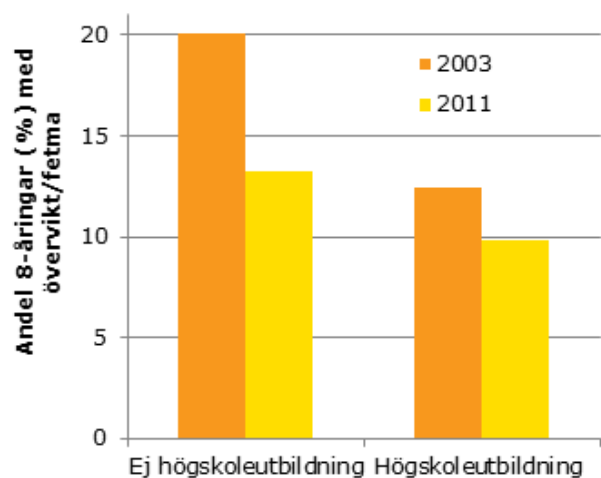
Figur 1. Prevalensen av övervikt/fetma bland 12-åringar i riket jämfört Stockholms län år 2011

Socioekonomiska skillnader

I Stockholms län hade 8-åriga pojkar med högskoleutbildade mödrar år 2011 en lägre risk för övervikt/fetma jämfört 8-åriga pojkar till mödrar utan högskoleutbildning, RR 0,74 (95 % KI 0,55-0,99). För 8-åriga flickor och 12-åringar av båda könen var skillnaderna mindre och inte statistiskt säkerställda.

Andelen överviktiga/feta 8-åriga pojkar och flickor till mödrar utan högskoleutbildning, minskade dock mer över tid än motsvarande andel bland 8-åringar till högskoleutbildade mödrar. I den förstnämnda gruppen var år 2011 prevalensen signifikant lägre (13,2 %) jämfört med år 2003 (20,1 %), RR 0,76 (95% KI 0,60 0-0,95), se Figur 2. Någon motsvarande statistiskt säkerställd minskning sågs ej över tid för 8-åringar med högutbildade mödrar.

För 12-åringar i riket respektive Stockholms län sågs inget motsvarande samband.

Figur 2. Moderns utbildning relaterat prevalensen övervikt/fetma bland 8-åriga barn i Stockholms län år 2011 jämfört år 2003

Material och metod

Materialet baseras på en nationell barnmiljöenkät, som på uppdrag av Socialstyrelsen genomförts av Institutet för miljömedicin, Karolinska Institutet och Centrum för arbets- och miljömedicin, Stockholms läns landsting.

År 2003 skickades enkäten till slumpmässiga urval av totalt cirka 40 000 familjer med barn i åldrarna åtta månader samt fyra, åtta och tolv år. År 2011 skickades enkäten till totalt cirka 80 000

familjer med barn i åldrarna åtta månader samt fyra, åtta, tolv och 16 år. Uppgifterna om vikt och längd är rapporterade av föräldrar (8-åringar) eller i viss mån självrapporterade (12-åringar). Utifrån studier som visat att föräldrar i hög grad felkattar vikt och längd för barn i förskoleåldern [1], exkluderades data för 4-åringar från aktuell redovisning.

Prevalensskattningar har viktats med avseende på bortfallets sammansättning vad gäller mödrarnas ålder, födelseort, civilstånd, utbildning, och inkomst. År 2003 var svarsfrekvensen totalt 71 procent och 2011 51 procent. Relativa risker har beräknats på oviktade data som justerats ad hoc för mödrarnas ålder, födelseort, civilstånd, utbildning och inkomst. Ingen justering för utbildning gjordes vid analysen av utbildningsnivåns betydelse för övervikt/fetma.

Begreppsdefinitioner

Prevalens av övervikt/fetma

Prevalens avser andelen med övervikt och/eller fetma i en population vid en specifik tidpunkt.

Relativ risk

Relativ risk (RR) är kvoten mellan prevalensen i en grupp jämfört en annan. Är den relativa risken större eller mindre än 1 föreligger en skillnad mellan grupperna.

Konfidensintervall vid relativ risk

Det finns med 95 procent sannolikhet en verklig skillnad mellan två grupper om ett 95 procent konfidensintervall inte innefattar 1.

BMI

BMI (kroppsmasseindex) är vikt (kg) dividerat med längd (m) i kvadrat. Gränsvärdena för övervikt och fetma hos barn är köns- och åldersanpassade för åldrarna 2–18 år, enligt en internationell standard.

Referenser

1. Rietmeijer-Mentink, M., W. D. Paulis, et al. Difference between parental perception and actual weight status of children: a systematic review. *Matern Child Nutr* 2013;9(1): 3–22.